

# De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 3 januari 2008

## MEDITATIE

### Een gebed bij de aanvang van het nieuwe jaar

*Veel vragen kunnen zich bij ons opdringen bij de wisseling van het jaar. De omstandigheden roepen als vanzelf die vragen bij ons op. Omstandigheden in het midden van de wereld, in ons volksleven.*

Och, als we zien op de nationale zonden, dan is er niets goeds te verwachten.

Ook in uw persoonlijk leven komt de vraag naar voren: wat zal dit jaar ons brengen? Geen van die vragen kunnen uiteindelijk door een mens beantwoord worden. Er is er maar Eén, Die het antwoord weet: de Heere, Die alles volvoert naar de raad van Zijn wil. Gelukkig die mens, die daarop heeft leren vertrouwen.

Eén vraag is er die wel beantwoord dient te worden, namelijk niet wat er gebeuren zal, maar in Wie we geborgen zijn voor het jaar 2008. Wie geen geborgenheid kent in de Heere, heeft ten diepste geen toekomst, hoe prachtig de vooruitzichten ook schijnen. Wie wél geborgen is, heeft wel toekomst, hoe moeilijk het ook kan zijn. En juist om die geborgenheid

**Wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan.**

Psalm 71 : 3

bidt deze dichter!

David bidt deze psalm op latere leeftijd, terwijl hij wordt omringd door vijanden. In die nood mag hij schuiling zoeken bij God. Hoor hier het gebed. Hij smeekt of de Heere hem tot een rotssteen wil zijn om daarin te wonen.

Wonderlijke gedachte. Hij vraagt niet of de Heere in hem wil wonen. Dat is groot. Maar groter is het als hij in de Heere woont. Laat het beeld maar spreken. In het land Palestina zijn de rotsen. De rots is zo vaak in de Psalmen een middel om te spreken van wat er in God verborgen ligt voor de dichter. Hier gaat het om het wonen in de rots. Dat was en is niet vreemd. In de rotsen zijn de grotten en spelonken, waarin schuiling te

vinden was. David wist ervan in de tijd dat hij moest vluchten voor Saul. In die woning werd veiligheid gevonden. Daar kon hij wonen in geborgenheid voor de grijpende hand van de vijand.

Het wonder komt hier naar voren. Hoe kan een mensenkind vragen of God tot een woning wil zijn? Is Hij niet de heilige en verheven God? Oneindig hoog. Een verterend vuur voor de zondaar? Dat is waar. En David had het in zijn leven moeten leren dat hij voor die God niet kon bestaan. Dat hij bij God niet kon wonen. Maar toch, hij is van God geleerd van zijn jeugd aan. Dat mag hij in deze psalm door genade getuigen. Die God is hem niet vreemd. Die God is zo laag neergedaald dat er in Hem voor een schuldig mensenkind uit vrije genade een plaats is om te wonen, om veiligheid te vinden voor tijd en eeuwigheid.

David heeft de kracht van Gods ontfermende beloften in Christus leren kennen voor zijn leven en juist in Hem is dat werkelijkheid. In Hem is God een Rotssteen, waarin een woning geopend is voor een verloren mensenkind, die geen geborgenheid in zichzelf weet te vinden en uitgedreven is tot God. Is het u om die woning te doen? Er kunnen zoveel verwachtingen zijn. Het is een voorrecht als we er de Heere in nodig hebben, ook voor het nieuwe jaar. Wat zijn we evenwel nameloos arm als we voorbijgaan aan deze Rotssteen om daarin te wonen. Van nature zoeken we een woning in onszelf of bij een ander, maar die stort een keer in. Er is nog een geopende deur in die woning, in het borgwerk van Christus voor arme zondaren.

Hoe roept de Heere het niet toe aan allen, die het buiten Hem zoeken, om toch daarin een plaats te krijgen. Dan wordt het een wonder, als we daar mogen binnen komen. Een wonder voor hen die geen toevlucht overhouden en nu uit vrije genade binnen deze woning komen. O, daar is het goed wonen. Daar is de gemeen-

## Inhoud

86e jaargang

Nr. 14

- 1 Een gebed bij de aanvang van het nieuwe jaar
- 2 Evangelisch (2)
- 3 Een regenboog rondom de troon
- 5 Lessen uit de kerkgeschiedenis: De ander uitnemender achten
- 6 Een roomse kalender
- 7 Boekennieuws
- 8 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 9 Kerkdiensten

schap met God en wordt ervaren wie Hij wil zijn voor allesverbeurdhebbende schepselen. Maar er is meer. Die God is tot een Rotssteen om daarin te wonen. Dat is veel. Het stemt tot verwondering voor wie de kracht ervan kent. Nu gaan we in de aardse woning in en uit. Die woning krijgt telkens meer betekenis voor ons. Zijn we er een tijdlang uit geweest, dan zeggen we: gelukkig weer thuis. We kunnen er nog zo aan gehecht zijn, maar op iedere woning hier beneden staat geschreven: tijdelijk tehuis. Anders is het niet, of we het beleven of niet. Wij hebben hier geen blijvende stad.

Maar voor de woning in God in Christus gaat het volmaakt op dat er een gedurige kracht in verborgen ligt. De dichter weet ervan: om geduriglijk daarin te gaan. Hij blijft, zolang hij hier beneden is, in gevaar. De vijanden zoeken zijn ondergang. Zelf blijft hij een bestaan omdragen dat niet naar God vraagt. Hij is tot hinken en tot zinken ieder ogenblik gereed. Maar nu wordt die woning in God hem telkens weer opnieuw ontsloten. Dan mag hij de gedurige kracht ervan ervaren door Gods genade en Geest.

Een jaar ligt weer voor ons. Enerzijds is de tijd kort. Wij vliegen daarheen. Doch anderzijds, wat kan er in een jaar toch veel gebeuren. Het voorname is dat we binnen deze woning een plaats gevonden hebben. Dan is er een gedurige toevlucht. Voortgedreven in gemis en nood, houdt Hij de deur voor hen open; worden ze binnengeleid om steeds

meer het wonder te ervaren. Wie of die God nu wil zijn in Christus voor de Zijnen. Om de vereniging en gemeenschap met de gezegende Immanuël te kennen. De kracht van Zijn bloed bij de dagelijkse ongerechtigheden en de bescherming in Hem tegen alle vijanden. Leeft u buiten deze Goddelijke woning? Staat u van ver? Deze Rotssteen wil als de spelonk van Adullam allen ont-

vangen die een schuldeiser hebben en wier ziel bitterlijk bedroefd is! Het valt nooit tegen dáár binnen te komen en binnen te zijn, omdat God in Christus aan rechtelozen het recht geeft tot de toegang en alles voor hen wil zijn.

Oók in het jaar 2008.

Boskoop, ds. M. Golverdingen

2

## Evangelisch

*De evangelische beweging heeft grote invloed in kerkelijk Nederland. In de komende tijd staan we stil bij een aantal kernthema's binnen de evangelische geloofsleer. We willen die bezien vanuit het licht van Gods Woord. Eerst vragen we ons af hoe de evangelische beweging ontstaan is. Waar liggen haar wortels? Waar liggen de bronnen?*

Het woord evangelisch heeft in onze dagen niet zo'n goede klank meer. Als iemand spreekt over evangelische invloeden in de gemeente, dan klinkt daar bijna altijd zorg in door. Evangelisch heeft voor ons de bijmaak van de vrije wil, een bekering die het karakter heeft van 'geloven en aannemen', een oppervlakkig en alledaags spreken over de Heere Jezus en een

levenswandel waarin van veel uit de wereld ermee door kan. Eigenlijk is het verdrietig dat zo'n mooie naam – evangelisch is immers afgeleid van Evangelie – zo'n bijmaak heeft gekregen. Hoe is dat gekomen?

### Luther

Het woord evangelisch komt in de Bijbel niet voor. Het woord Evangelie juist wel. Heel letterlijk betekent dat 'goede boodschap'. In Markus 1:1 wordt de hele boodschap over de Heere Jezus samengevat met het woord Evangelie. Het is het Evangelie van Jezus Christus. Op andere plaatsen lezen we over het Evangelie Zijns Zoons (Rom 1:1), het Evangelie van Christus (2 Kor 2:12) of het Evangelie des koninkrijks (Matth 4:23). Een evangelische boodschap betekent

## De Saambinder

**Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten**

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:  
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:  
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,  
2901 JC Capelle aan den IJssel,  
tel. 010-4472388, fax 010-4472263  
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

**Redacteur:** ds. G.J. van Aalst.

**Boeken ter recensie en meditaties aan:**  
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,  
3286 BK Klaaswaal  
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:**

redactie-secretaris: J.J. Verhage  
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,  
tel. 0180-420865, fax 0180-423583  
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,  
postbus 608, 3440 AP Woerden,  
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,  
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Administratie van De Saambinder.  
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,  
2517 LA 's-Gravenhage,  
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,  
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl  
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties € 0,70 per mm.  
Familieberichten € 0,40 per mm.  
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.  
Rouwadvertenties  
**uiterlijk maandagmorgen 9 uur.**

Abonnementenadministratie  
Adreswijzigingen enz. aan:  
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,  
postbus 608, 3440 AP Woerden,  
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,  
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:  
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-  
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):  
voor Nederland: € 11,50 per halfjaar  
(te betalen per 1 april en 1 oktober);  
voor het buitenland:  
€ 23,- per jaar + extra portkosten.  
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres  
Noord-Amerika:  
Mr. Clarence Bleeker  
1233 Leffingwell Av, N.E.,  
Grand Rapids, Michigan,  
U.S.A. 49505.

*De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van de advertenties en de recensies van de aangekondigde boeken.*

dus ten diepste een boodschap over de zaligheid in Christus. Dat is de beste boodschap die er is, een boodschap voor verloren zondaren.

Heeft Maarten Luther dit Evangelie niet ontdekt in zijn kloostercel? Hoe was de jonge monnik wanhopig bezig om in eigen kracht te voldoen aan Gods rechtvaardigheid. Totaal vast liep hij. Totdat het licht van Gods Geest in zijn gekwelde ziel opging en het Evangelie van vrije genade zijn hart overwon. Vanaf die tijd begon hij dit Evangelie uit te dragen, tegenover de leer van de goede werken van de Rooms-Katholieke Kerk. Luther kreeg de bijnaam 'doctor evangelicus'. Het was een ere naam. Zij die zich gegrepen voelden door de boodschap van de Reformator gingen zich 'evangelisch' noemen. Nu begrijpen we ook dat de Lutherse kerk in Duitsland nog altijd de naam 'Evangelische Kirche' draagt, hoewel de leer van vrije genade in deze kerk zeer verduisterd is.

Ook in Nederland had de naam evangelisch een positieve klank. In de Dordtse Leerregels (hoofdstuk V, verwerping der dwalingen, 2) wordt gesproken over de 'evangelische leer, die de mens alle stof van roemen beneemt'. De leer van vrije genade legt geen enkele grond in de mens. De grond ligt in Gods eeuwig welbehagen in Christus. Daarvan zal God alleen de eer ontvangen. Toch gebruiken ook de remonstranten het woord evangelisch. Zij zagen geloof, bekering, heiligheid en godzaligheid tezamen als een 'evangelische waardigheid' op grond waarvan God de mensen verkoren heeft (hoofdstuk I, verwerping, 5). Blijkbaar kon je ook toen al op een verkeerde manier evangelisch zijn.

### Opwekking

De eigenlijke wortels van de hedendaagse evangelische beweging vinden we voornamelijk aan de overkant van de Noordzee en de overzijde van de Oceaan, in Engeland en Amerika. In de achttiende eeuw vond in de Engelstalige wereld een grote opwekking plaats, die de naam draagt van de 'Great Evangelical Revival'. Bekende namen in dit verband zijn de broers Charles en John Wesley, George Whitefield en Jonathan Edwards. Deze opwekkingsbeweging was overwegend calvinistisch van inslag. Alleen Wesley en zijn opvolgers wezen de calvinistische leer van de uitverkiezing van de hand.

John Wesley was een bewogen opwekkingsprediker die de verloren-

## Een regenboog rondom de troon

De redactie van *De Saambinder* wil alle lezers van harte de zegen des Heeren toewensen voor het nieuwe jaar dat wij samen zijn ingegaan. Die wens geldt in de eerste plaats u als lezers, maar ook de medewerkers van de drukkerij, die zich elke week met betrokkenheid inzetten voor ons blad. Die wens geldt ook onze administrateur en de zijnen en de medewerkers van het Kerkelijk Bureau. Tevens willen we hierin onze vriend Clarence Bleeker betrekken, ons correspondentie-adres voor de gemeenten in Noord-Amerika.

Onze Saambinder heeft een lange geschiedenis. Het veertiende nummer van de 86<sup>e</sup> jaargang ligt voor u. Maar dat wil niet zeggen dat het altijd zo zal blijven. We achten het uitgeven en het ontvangen van een kerkelijk blad de gewoonste zaak van de wereld, maar dat is het niet. Er zijn genoeg landen te noemen waar het drukken en in vrijheid verspreiden van op de Schrift gegronde lectuur ondenkbaar is. Een mens kan zich wel eens zorgen maken als hij aan de toekomst denkt. Wie kinderen heeft – en zeker kleinkinderen – kan zich soms zo bezorgd afvragen wat nog over hun hoofden zal heengaan. De latent of openlijk in de samenleving aanwezige antichristelijke krachten doen het ergste vrezende. De vijand strekt de handen uit naar onze politieke inbreng, naar onze scholen, naar onze tehuizen, en wie weet hoe spoedig naar onze gemeenten en gezinnen. De intolerantie van het Verlichtingsdenken houdt echt geen halt voor kerk- of gezinsmuren. Voeg daarbij de kanteling van het normbesef in eigen kring, de gigantische slag die de wereld slaat in onze gezinnen door de moderne media. Voeg daarbij ook – is dat niet het ergste? – het wegvallen van zoveel oprecht geestelijk leven en het opkomen van zoveel surrogaat... En vergeet daarbij uzelf niet... Wat gaat er van ons uit? Wie kan op ons nog werkelijk jaloers worden? Ontbreekt het ons – geheel om eigen schuld – niet vooral aan dat wonderbare leven dat God zonder ons in ons werken kan?

Maar laten we ook de andere kant niet vergeten. Johannes, de bestreden balling op Patmos, mocht op het strand van de zee de hemel boven zich geopend zien... en er was een troon gezet in de hemel! En er zat Eén op de troon! En een regenboog was rondom de troon, in het aanzien de steen smaragd gelijk! Smaragd (groen) is de kleur van de trouw. De boog in de hemel is een beeld van Gods verbondstrouw, zoals de boog in de wolken eenmaal een beeld was van Gods trouw in het natuurverbond. Welnu, geliefde lezers, zoals de regenboog in de natuur tamelijk flets is tegen een grijze achtergrond en helderder wordt naarmate de achtergrond donkerder wordt, zo krijgt het verbond van Gods genade te meer betekenis naarmate het van binnen en van buiten donker wordt in kerk en wereld. Een geloofsoog is nodig om het te zien – en dat geve ons de Heere.

*De redactie*

heid van de mens scherp kon tekenen en krachtig opriep tot bekering. Alleen legde hij zo'n grote nadruk op de verantwoordelijkheid van de mens, dat de vrije wil om de hoek kwam kijken. Ook geloofde Wesley dat de mens in dit leven een staat van

volmaaktheid kan bereiken, zodat hij niet alleen van de schuld van de zonde verlost wordt, maar ook van de zonde zelf. Het is opvallend dat deze dwalingen van Wesley nog altijd binnen de evangelische beweging aanwezig zijn.

Op het vaste land van Europa vinden we in de achttiende eeuw in Duitsland eveneens een opwekkingsbeweging die aandacht vraagt voor de beleving van de genade en vroomheid in de levenswandel. We kunnen denken aan een persoon als August Herman Francke, maar ook aan de beweging van de Herrnhutters van graaf Von Zinzendorf. In later tijd vroeg de beweging van het Réveil aandacht voor deze zaken.

In het begin van de negentiende eeuw was het de Schotse theoloog Thomas Chalmers die pleitte voor een vernieuwing binnen de kerken. Hij was de stuwende kracht achter de oprichting van de 'Evangelische Alliantie', een unie van schriftgetrouwe christenen uit verschillende landen en kerken. Veel heeft deze alliantie betekend voor het werk van zending, evangelisatie en liefdadigheid onder de armen.

### Voorzichtiger

In de twintigste eeuw is de evangelische beweging wereldwijd zeer sterk gegroeid. Alleen is het moeilijk geworden om een portret te maken van deze beweging. In het Engelse taalgebied staat het begrip 'evangelical' voor schriftgetrouw. Diverse evangelicals zijn voluit calvinistisch in hun overtuiging. We kunnen denken aan iemand als J.I. Packer. Hij heeft zich grondig verdiept in de Puriteinen. Dat is te merken in zijn boeken. Anderen leren onbevangen de algemene verzoening en de vrije wil. We kunnen denken aan de grote opwekkingsprediker Billy Graham. Weer anderen, John Stott bijvoorbeeld, staan daar tussen, doordat ze zich wat voorzigtiger uitdrukken.

In 2000 verscheen in Amerika een 'Evangelicale verklaring'. Een groot aantal theologen wilden door deze verklaring laten zien waar ze voor stonden. Uit de verklaring blijkt dat ook calvinisten hebben meegewerkt. De algemene verzoening en de vrije wil worden er niet in geleerd. De doodstaat van de mens wordt genoemd. Over de toepassing door de Heilige Geest wordt gesproken. Tegelijkertijd kun je met de verklaring gemakkelijk een verkeerde kant op omdat het taalgebruik zo algemeen is. Over het lijden en sterven van de Heere Jezus lezen we dat "we erdoor verzekerd zijn van een herstelde relatie met God." En, even later, "het geloof in God en in Christus, waartoe het Evangelie ons oproept, is een vertrouwend uitgaan

van ons hart om ons deze belofte en aangereikte privileges eigen te maken." De praktijk leert – we komen daar nog op terug – dat binnen de evangelische beweging de algemene verzoening en de vrije wil zeer diep zijn binnengedrongen. Vaak wordt als een grote vanzelfsprekendheid gezegd dat "Jezus stierf voor alle mensen" of dat "Jezus stierf voor ons".

### Ontwikkeling

In Nederland kunnen we eigenlijk pas sinds een halve eeuw echt spreken van een evangelische beweging. In die tijd werd het eerste zaad gestrooid. Dat gebeurde door de komst van Billy Graham naar Nederland, in 1954 en 1955. Vele duizenden zaten onder zijn gehoor. In diezelfde tijd kwam een andere Amerikaanse opwekkingsbeweging Nederland binnen. In de naam lag een boodschap. Youth for Christ, zo heette deze beweging. De jeugd moest voor Christus worden gewonnen. In

**De evangelische beweging probeert het Evangelie in onze moderne cultuur te laten klinken. Dat trekt de aandacht van niet-kerkelijke mensen.**

schouwburgen, bioscopen en sporthallen werden bijeenkomsten belegd met appellerende toespraken, persoonlijke getuigenissen en moderne muziek. Ook de opwekkings- en gezingscampagne van T.L. Osborn (1958) trok zijn sporen. Osborn was een voorganger uit de pinksterbeweging. Deze beweging ontstond in 1906 in het Amerikaanse Los Angeles en waaide al een jaar later naar Nederland over. Grote nadruk lag op de bijzondere gaven van de Heilige Geest, zoals tongentaal, profetie en gebedsgenezing. Massale bijeenkomsten werden belegd waarin mensen als Osborn zieken de handen oplegden en voor genezen verklaarden. Tegelijkertijd predikten zij een boodschap waarin alle nadruk lag op Gods liefde.

### Zaad

Het zaad van dergelijke bijeenkomsten ontkiemde. Mensen voelden zich niet meer thuis binnen de reformatorische kerken. Soms kwam dat

door een verwaterde boodschap. Maar ook gebeurde het dat jongeren en ouderen de bevindelijke prediking vaarwel zegden, in de ban gekomen van de evangelische boodschap. Allerlei pinksterkerken en baptistengemeenten schoten als paddestoelen uit de grond. Lofprijzing en aanbidding stonden er in het middelpunt, opwekkingsliederen namen de plaats van de psalmen in. Velen lieten zich overdopen en lieten zo hun 'keuze voor Jezus' zien.

Nieuwe groeperingen vonden in deze beweging een vruchtbare bodem. In de jaren zeventig deed de organisatie "Jeugd met een Opdracht" haar intrede in ons land. Ook nu ging het om een beweging afkomstig uit de pinksterkerken. Ook nu voelden zich ook reformatorische jongeren aangetrokken om op een van de schepen van deze organisatie de handen uit de mouwen te steken in ontwikkelingslanden.

Meer geleidelijk was de invloed die eruitging van iemand als Johannes de Heer (1866-1961). Hij organiseerde bijeenkomsten in tenten waar het Evangelie werd uitgedragen, de zogeheten tentzending. Zijn sterke toekomstverwachting klonk door in bijeenkomsten met de naam 'Maranatha'. Zijn zangbundel vond brede verspreiding. Op heel wat orgels in de gelijke reformatorische gezinnen kreeg de zangbundel een plaatsje naast de psalmbewerkingen van Worp.

### EO

Tot in de jaren zeventig leefden de evangelische organisaties in Nederland vaak langs elkaar heen. De voortgaande ontkerstening van ons land bracht verontruste christenen echter samen. Moest er niet een gezamenlijk tegengeluid klinken? In 1967 werd de stichting De Evangelische Omroep opgericht. Vijf jaar later kreeg de EO een vaste plaats in het omroepbestel. Binnen de reformatorische kerken waren er diverse predikanten die hun vaste medewerking aan de omroep gaven. Binnen de Gereformeerde Gemeente werd van meet af aan gewaarschuwd tegen de boodschap van de EO.

In 1973 richtten enkele tientallen evangelische zendingsgenootschappen de Evangelische Zendings Alliantie (EZA) op. Weer zes jaar later, in 1979, werd de Evangelische Alliantie (EA) opgericht met als doel christenen en christelijke organisaties samen te binden op het gebied van evangelieverkondiging. De EO en de

## De ander uitnemender achten

**Het is niet gemakkelijk om als predikant te ervaren dat mensen aan de diensten van een broeder in de bediening de voorkeur geven boven de diensten waarin jezelf vooraan gaat. Als het niet gaat om een ander kerkverband en zelfs niet over een andere leer, maar slechts over het aantal talenten dat God meegaf, dan hebben we bijzondere ootmoed nodig om er blij mee te kunnen zijn dat een ander er meer lijkt te hebben dan wijzelf. Paulus zegt er van: Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelf (Filip. 2:3).**

Een mooi voorbeeld van deze genade zien we in het leven van de bekende Schotse oudvaders James Durham en Andrew Gray. James Durham is in Nederland bekend geworden door o.a. zijn boek over Jesaja 53: *Christus gekruist, of het Merg des Evangeliums*, zijn verklaring van het *Hooglied*, vertaald door Jacobus Koelman, en zijn verklaring van de *Openbaring aan Johannes*. Onlangs verscheen van hem nog een voor het eerst vertaald werk *Opdat de bediening niet gelasterd worde*. Hij was een zeer geacht pro-

fessor aan de universiteit van Glasgow en in zijn dienstwerk als predikant sierden hem ernst, ootmoed en zelfverloochening.

Andrew Gray, de grootvader van Alexander Comrie, was een bijzonder begaafd en begenadigd predikant; hij is in ons land bekend geworden door de preken die van hem zijn vertaald en met veel zegen gelezen. Hij is slechts 22 jaar oud geworden.

James (of Jakobus) Durham en Andrew Gray dienden beiden in de gemeente van Glasgow en waren verbonden aan de High Church, een indrukwekkend kerkgebouw, dat nu nog te bezichtigen is. Daar werden gelijktijdig diensten gehouden in twee verschillende afdelingen van dit grote gebouw en nu gebeurde het eens dat beide broeders elkaar ontmoetten op weg naar de dienst op de dag des Heeren. In het gesprek dat zich ontspon zei Durham tegen Gray, ziende op de mensenmassa die zich naar zijn samenkomst spoedde: 'Broeder, ik bemerk dat u vandaag een volle kerk zult hebben.' De veel jongere Gray antwoordde daarop: 'Waarlijk broeder, zij zijn dwaas, dat ze jou verlaten en naar mij toekomen.' Durham sprak daarop: 'Zeg dat niet, lieve broeder,

want niemand kan in zijn ambtswerk zulk een achtung en voorspoed hebben, tenzij het hem uit de hemel gegeven wordt. Het verheugt mij dat Christus gepredikt wordt en dat Zijn Koninkrijk en belang een goed grond krijgen, want ik ben tevreden iets of niets te zijn, opdat Christus zij alles in allen.'

Hier liggen verschillende lessen, zowel voor predikanten als voor luisteraars. Voor predikanten is het een bijzondere genadegave als ze verootmoedigd zijn en weten dat God hen niet nodig heeft. Tevreden zijn om niets te zijn, is niet niets, maar een genadegave. Daarbij is het genade om verheugd te zijn als de Heere iemand anders gebruikt en die begiftigd wordt met hemelse gaven. In de derde plaats zal de grootste begeerte van waarlijk verootmoedigde zielen zijn, dat het Koninkrijk komt en Christus' zaak een goede voortgang heeft. Voor gemeenteleden mag er de les zijn dat men in het passeren van een geroepen dienstknecht dreigt de welsprekendheid voorrang te geven boven de gaven van ootmoed en liefde. Let wel, ik wil ze hier niet graag aan de jonge Gray ontzeggen. Integendeel: hier achte de een de ander door ootmoedigheid uitnemender dan zichzelf. En laten we de geschriften van deze oudvaders maar op waarde schatten. God kan ze nog gebruiken. Mijn schoonvader is onder een leespreek van Gray krachtdadig bekeerd.

Goes,

ds. C.J. Meeuse

EA groeiden uit tot verzamelpunten voor evangelisch Nederland. Door deze groeiende organisaties ontwikkelde de evangelische beweging zich tot een steeds herkenbaarder stroming binnen christelijk Nederland. De drang om de boodschap uit te dragen is vaak groot: zending en evangelisatie zijn belangrijke middelen in het streven naar een geestelijke opwekking.

### Moderne cultuur

Binnen de kerken groeide ondertussen de belangstelling voor het evan-

gelische gedachtegoed. In mei 1995 trad een groep hervormde en gereformeerde predikanten naar buiten met een evangelisch manifest. Zo'n 150 collega-predikanten betuigden hun steun. De oprichting van het Evangelisch Werkverband (EWV) liet niet lang meer op zich wachten. Met het boek *Vurig verlangen* werd het streven naar een evangelische vernieuwing in de traditionele kerken verwoord. EWV-voorzitter ds. J. Eschbach maakte onlangs op dat het evangelische vuurtje binnen de kerken flink brandt.

De evangelische beweging probeert het Evangelie in onze moderne cultuur te laten klinken. Dat trekt de aandacht van niet-kerkelijke mensen. De activiteiten van onze Jeugdbond zijn bij de grote kranten niet bekend, de EO-Jongerendag des te beter. Voor de onkerkelijke samenleving heeft evangelisch Nederland een duidelijke kleur: bijbelgetrouw in leer en leven. Zo ziet de beweging zichzelf ook. Dit punt willen we wat nader onderzoeken.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

## Een roomse kalender

*De strijd tussen Rome en de Reformatie ging met name over de leer van vrije genade, de verdienstelijkheid van de goede werken, de sacramenten, de liturgie, de heiligenverering en de positie van de paus en de bisschoppen. Maar aan het eind van de 16e eeuw ging het ook over de kalender. Veel protestanten, Beza voorop, weigerden de Gregoriaanse kalender te aanvaarden.*

Eeuwen lang had men in Europa gebruik gemaakt van de zogenaamde Juliaanse kalender, ingevoerd door de Romeinse heerser Julius Caesar. Vergeleken met vorige kalenders was dat een hele verbetering, maar na verloop van tijd kwam men er achter dat die Juliaanse kalender toch ook niet helemaal correct was. Hij kende teveel schrikkeldagen. De afwijking was overigens beperkt. Elke vierhonderd jaar liep de kalender drie dagen achter bij de astronomische tijdrekening. Vandaar dat paus Gregorius XIII aan het eind van de 16e eeuw met een nieuwe kalender kwam: de Gregoriaanse kalender. Die was door een pauselijke commissie ontworpen. Het verschil met de Juliaanse kalender was dat voortaan de eeuwjaar geen schrikkeljaar meer zouden zijn, behalve als zij deelbaar waren door 400. Het jaar 1600 zou dus wel een schrikkeljaar zijn, maar 1700, 1800 en 1900 niet. Om de inmiddels ingelopen achterstand in te halen, zou het na donderdag 4 oktober 1582 meteen vrijdag 15 oktober zijn.

Alles bij elkaar een ingreep die een vrijwel perfecte kalender opleverde. We werken er nog steeds mee. Toch had het veel voeten in de aarde voor die in heel Europa was ingevoerd. Het was immers de tijd van de godsdienstoorlogen. De verhoudingen tussen rooms en protestants stonden op scherp.

### De tijden veranderen

Veel protestanten voelden er niets voor om die roomse kalender over te nemen. Betekende dat niet een erkenning van de macht van de paus om de tijden te veranderen? Was dat geen

vervulling van de profetieën van Daniël? De kanttekeningen bij Daniël 7:25 ("en het zal menen de tijden en de wet te veranderen") verwijzen ook naar Gregorius XIII, die de kalender veranderd had "om alzo zijn macht over de ganse Christenheid te betonen". Bovendien was die nieuwe kalender aanvaard in de laatste zitting van het Concilie van Trente, het concilie dat zijn banvloeken had uitgesproken over de Reformatie. Door middel van een pauselijke bul was hij ingevoerd. Dat de secretaris van de pauselijke commissie voor de kalenderhervorming een jezuiet was, maakte de zaak nog meer verdacht.

Het was dan ook met name in rooms-katholieke landen dat de nieuwe kalender meteen werd ingevoerd. Protestanten weigerden zich aan het gezag van de paus te onderwerpen en

**Protestanten weigerden zich aan het gezag van de paus te onderwerpen en dat gold ook voor de tijdrekening.**

dat gold ook voor de tijdrekening. Door het hanteren van verschillende kalenders viel het kerstfeest voor protestanten en rooms-katholieken voortaan op verschillende dagen. De kalender werd een onderdeel van iemands confessionele identiteit. Uiteraard gaf het gebruik van twee verschillende kalenders in godsdienstig gemengde gebieden allerlei praktische problemen, met name voor de handel. Soms werden protestantse minderheden in Oostenrijk en Duitsland gedwongen om de nieuwe kalender te gaan gebruiken. Elders hielden de Lutherse predikanten hun verzet vol. In Genève was het Beza, de opvolger van Calvijn, die het verzet tegen de kalenderhervorming leidde. De protestantse kantons van Zwitserland zagen de nieuwe kalender als een onderdeel van een pauselijk complot om de protestanten te verdelen en te onderdrukken.

### Onmiskenaar beter

Daarbij bleef het een feit dat de Gregoriaanse kalender onmiskenaar beter was dan de Juliaanse. De fout waar de oude kalender aan mank ging door teveel schrikkeldagen te hantieren, was er immers uit gehaald. Protestantse astronomen als Tycho Brahe en Johannes Kepler konden daar ook niet omheen en deden hun best om hun geloofsgenoten er van te overtuigen dat je die verbeteringen over kon nemen, zonder de bijgevoegde pauselijke bul te accepteren. Maar in de tijd van de Dertigjarige oorlog (1618-1648) tussen roomse en protestantse vorsten was het geestelijke en politieke klimaat daar niet naar. Het gebruik van de oude Juliaanse kalender bleef voor velen een kenmerk van de protestantse geloofsovertuiging.

In ons land liep de kalenderstrijd minder hoog. De provincies Holland en Zeeland, die toch duidelijk voor de gereformeerde religie gekozen hadden, gingen al heel gauw over op de nieuwe kalender. Wellicht speelde het belang van de handel daarbij een rol. In de andere provincies duurde het echter nog meer dan een eeuw voor men de overstap maakte. Dat betekende dat men in onderlinge contacten altijd duidelijk moest maken welke kalender men hanteerde. Daarvoor gebruikte men de afkortingen o.s. (oude stijl) of n.s. (nieuwe stijl), in het Latijn: s.v. of s.n.

Toen het jaar 1700 naderde, kreeg de protestantse discussie over de kalender een nieuwe impuls. Volgens de Juliaanse kalender zou dat een schrikkeljaar zijn, volgens de Gregoriaanse niet. Het verschil tussen beide kalenders zou dus nog een dag groter worden. Vanuit Genève werd contact gezocht met Zürich, terwijl ook de protestantse vorsten in Duitsland over het kalenderprobleem beraadslaagden. Het liefst wilde men gezamenlijk de stap zetten, zodat niemand de ander kon verwijten de protestantse eenheid te hebben doorbroken. Dat lukte niet helemaal, maar in de loop van het jaar 1700 maakte men toch de overstap naar de Gregoriaanse kalender. Die was nu eenmaal correcter en het was ook in het belang van de handel om geen afwijkende kalenders naast elkaar te hebben. Maar men sprak bij voorkeur over de nieuwe kalender in plaats van de naam van een paus daaraan te verbinden.

In Engeland duurde het echter nog een halve eeuw voor men op de Gregoriaanse kalender overging. Daar

moest veel weerstand worden overwonnen. Onder het gewone volk leefde de gedachte dat door de aanpassing van de kalender hun leven verkort werd! Overigens hadden niet alleen de protestanten grote moeite om de pauselijke kalender te accepteren, ook de Orthodoxe kerken in Oost-Europa voelden daar niets voor. Rusland ging pas over na de revolutie van 1917. Wat de communisten de Grote Oktoberrevolutie van Lenin noemden, viel volgens onze tijdrekening in november. Griekenland en andere Balkanlanden volgden in de jaren twintig. Daarmee had de Gregoriaanse kalender na meer dan drie eeuwen een complete overwinning behaald.

### In hun samenhang

Op zich is het altijd goed om de dingen in hun samenhang te bekijken. Naakte feiten bestaan niet, zo heb ik vroeger geleerd van mijn hoogleraar filosofie. Ontwikkelingen en verschuivingen staan meestal niet op zichzelf. Het een stimuleert het ander. Dat in onze tijd veel vrouwen een broek dragen, hangt duidelijk samen met de algehele emancipatie van de vrouw. De nagestreefde maatschappelijke gelijkheid, waarbij men geen boodschap meer heeft aan hetgeen de Bijbel zegt over de verschillende positie van man en vrouw, wordt ook in de kleding tot uitdrukking gebracht. Dat is niet zo maar een modetrend die je je ook in het midden van de 19<sup>e</sup> eeuw kunt voorstellen.

Maar niet alle samenhangen zijn even sterk en even wezenlijk. Het is te begrijpen dat wanneer er sprake is van een strijd op leven en dood, alles wat uit het kamp van de vijand komt, wordt afgewezen. Ook al gaat het om onschuldige dingen of zaken die zelfs een verbetering zijn. Men gunt de vijand de eer niet. Bijbelvaste mensen verwijzen dan gemakkelijk naar de brief van Judas: "Haat ook de rok die van het vlees bevestigd is" (Judas : 23). Maar is de strijd eenmaal gaan liggen, dan kan er reden zijn om zich opnieuw te bezinnen. Het mag dan zijn dat die kalender door de paus is afgekondigd en onder leiding van een jezuïet tot stand gekomen is, maar hij is toch eigenlijk wel beter dan de kalender die we nu hebben. En een ander zal er op wijzen dat die Juliaanse kalender afkomstig is van een heidense heerser. De betrekkelijke zelfstandigheid van het product komt dan om de hoek kijken, ongeacht wie het gemaakt of ingevoerd heeft en ongeacht allerlei bedoelingen die die

mensen daarbij hadden. Die benaderingswijze is met name van toepassing bij allerlei meer 'technische' aangelegenheden. Het berekenen van het juiste aantal schrikkeljaren is nu eenmaal een zaak van andere orde dan bijvoorbeeld een bijbelvertaling. In het laatste geval gaat het er wel degelijk om wie het zijn die deze vertaling tot stand gebracht hebben, wat hun theologische vooronderstellingen zijn en wat bekend is over hun geestelijke ligging.

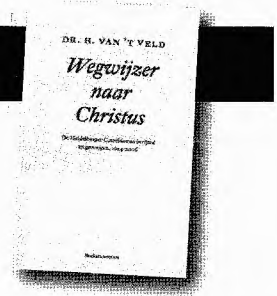
Het blijft dus van belang de zaken in hun samenhang te zien, maar niet alle

samenhangen zijn even sterk en even relevant. En in de hitte van de strijd zegt men wel eens dingen en neemt men wel eens standpunten in, waar men later op terug moet komen. Dat was vroeger zo en dat is nu nog zo. Maar in de 16<sup>e</sup> en de 17<sup>e</sup> eeuw wist men in ieder geval nog van de grote kloof tussen Rome en de Reformatie. Dat besef gaat helaas in onze tijd steeds meer vervagen, ook onder orthodoxe protestanten.

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

## BOEKENNIEUWS



**Dr. H. van 't Veld,**  
**Wegwijzer naar Christus.**  
**Uitg.: Boekencentrum - Zoetermeer.**  
**ISBN 978 90 239 2191 2.**  
**blz.: 141. € 12,90.**

In 1563 verschijnt in Heidelberg de Catechismus, geschreven in opdracht en met medewerking van keurvorst Frederik III. De voornaamste opsteller is Zacharias Ursinus. Ook Caspar Olevianus heeft een bijdrage geleverd. Doel is een weerwoord te bieden tegen roomse en nog aanwezige lutherse dwalingen, maar ook om het volk in kerken en op scholen op een eensgezinde manier te onderrichten in de leer van de Reformatie. Om het uit het hoofd leren te vergemakkelijken, is gekozen voor de vorm van vragen en antwoorden. Sindsdien zijn over de Heidelbergse Catechismus vele prekenbundels, verklaringen en leerboeken verschenen. Minder bekend zijn de berijmingen van dit leeren troostboek. Daarvoor vraagt H. van 't Veld, in het door hem samengestelde boekje *Wegwijzer naar Christus*, aandacht. Van 't Veld (nu gepensioneerd) was vooreen leraar Nederlands, zendingsarbeider en rector van het Ichthus College te Veenendaal. Hij geeft aan in het *Woord Vooraf* dat predikanten, schoolmeesters en ouderlingen in de loop der eeuwen een groot aantal al of niet zingbare berijmingen hebben gemaakt. Het rijm was immers een belangrijk hulpmiddel bij het uit het hoofd leren. Van 't Veld heeft 29 van de 30 berijmingen uit de periode 1624-1993 opgespoord, geraadpleegd en in dit boekje kort besproken. Ook heeft hij vermeld waar de berijmingen te vinden

zijn. In het tweede deel van deze *Wegwijzer* heeft Van 't Veld zelf een mijns inziens geslaagde proeve van bekwaamheid afgelegd. Hij heeft ervoor gezorgd dat alle berijmingen gezongen kunnen worden op de wijs van bekende psalmen of liederen. Zo zijn ze geschikt gemaakt voor het zingen in het gezin of op school. Het verwaarden van zo'n berijming moeten we maar niet onderschatten. Men moet niet alleen soepel rijmen, maar ook de inhoud van de vragen en antwoorden recht doen, alsmede letten op de wijs die men gekozen heeft.

Het boekje moge een extra stimulans zijn om zeker ook op de scholen aandacht te (blijven) besteden aan de Heidelbergse Catechismus. Hoe moeilijk het ook schijnt te zijn in onze tijd, ik hoop van harte dat men vasthoudt aan het uit het hoofd leren van de Catechismus op onze reformatische scholen. Als dat in het verleden om wat voor reden dan ook afgeschaft is, overwege men serieus het memoriseren van de Catechismus (of gedeeltes daarvan) weer in te voeren. Al in de 17e eeuw moest Ridderus klagen 'dat vele Christenen meer arbeid doen om een hond en een papegaai iets te leren, dan hun kinderen goed te onderwijzen in het Christendom'. Daarnaast kan men ook zingen. Men raadplege dit boek. De ouderen zullen hun huisgenoten en kinderen hebben voor te gaan in het dagelijks onderricht, opdat volgens Ridderus waar zal worden:

*De oude os doe trede voor,  
dan volgt de jonge vlijtig 't spoor.*

Dirksland,

ds. J. Schipper

## ■ BEROEPINGSWERK

### Beroepen

Te Berkenwoude:

ds. B. van der Heiden te Alblasterdam;

Te Elspeet: ds. M. Karens te Werkendam;

Te Naaldwijk:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland;

Te Scheveningen;

ds. A.B. van der Heiden te Benthuizen;

Te Utrecht:

ds J. Driessen te 's-Gravenhage.

### Bedankt

Voor Aalburg: ds. A. Schot te Nunspeet;

Voor Bodegraven: ds. A.T. Vergunst

te Carterton (Nieuw Zeeland);

Voor Oostkapelle:

ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;

Voor Poortugaal:

ds. B. van der Heiden te Alblasterdam;

Voor Rotterdam IJsselmonde:

ds. A.H. Verhoef te Franklin Lakes (U.S.A.);

Voor Terwolde-De Vecht:

ds. G. Pater te Opheusden;

Voor Vlaardingingen:

ds. C. de Jongste te Tholen;

Voor Westkapelle en Wolphaartsdijk:

ds. C. van Krimpen te Oud-Beijerland.

## ■ CLASSISVERGADERINGEN

### Classis Dordrecht

Op **maandag 14 januari** zal de classis Dordrecht vergaderen in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Werkendam. Aanvang: 14.00 uur.

### Classis Ridderkerk

De classis Ridderkerk hoopt op **zaterdag 19 januari** in vergadering bijeen te komen in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Ridderkerk. Aanvang: 9.30 uur.

### Classis Rotterdam

De classis Rotterdam hoopt op **vrijdag 11 januari** te vergaderen in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Rotterdam-C. Aanvang: 19.30 uur.

## ■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2007

Pag.197, **gemeente Kootwijkerbroek. Correctie.** Scriba van de diaconie is nu: J. van den Brink, Strooërweg 78, 3776 MK Stroe.

## ■ BEVESTIGING KAND./DS. G. HEIJKAMP TE ENKHUIZEN

### Bevestiging

In de eeuwenoude Westerkerk van Enkhuzen (thans cultureel centrum) werd op 26 september j.l. kandidaat G. Heijkamp bevestigd tot herder en leraar van de gemeente van Enkhuzen. De bevestigingsdienst werd geleid door ds. A. Moerkerken. Op deze heugelijke dag, waarop de gemeente voor de tiende maal een predikant mocht ontvangen werd het Woord bediend uit 2 Tim. 2:15. Onder de tekst werd als thema geschreven: de beproefdheid van een dienaar des Woords. 1. Voor Wie moet die beproefdheid blijken 2. Waaruit moet die beproefdheid blijken. Het is een vermaning om beproefd te zijn. Voor wie? Voor God. Waaruit die beproefdheid blijkt: die dienaar zal niet beschaamd worden en hij zal het Woord der waarheid recht snijden. Paulus leeft dicht bij de dood. Hij heeft de goede strijd gestreden. Toch is hij niet los van alles. Hij is zeker niet los van de kerk. Hij heeft zorg om de dienaren des Woords. Hij heeft niet veel begeerten meer. Ja, de perkamenten, de Bijbel verlangt hij bij zich te hebben. Hij verlangt ook nog één keer zijn geliefd Timotheus te zien. Die heeft een ander karakter dan Paulus. Paulus is niet bevreesd, Timotheus wel. Paulus vermaant hem: strijd daartegen.

De gemeente wordt verscheurd door mensen die een woordenstrijd voeren. Wapent u daartegen. Preek daartegen en betuig voor de Heere, dat ze geen woordenstrijd voeren. Dan onze tekst: benaarstig u om u Gode beproefd voor te stellen. Niet alleen vermanen, maar ook het persoonlijke leven is belangrijk. Dat is het voornaamste. Hoe moet u in het persoonlijke leven zijn? Benaarstig u zich, weest ijverig. Waar moeten Timotheus en elke dienaar des Woords zich toe benaarstigen? Om uzelf Gode beproefd voor te stellen. Het gaat hier om voorstellen.

Voorstellen is een juridische term. Wij zouden zeggen: U moet voor de rechtbank verschijnen. Benaarstig u, Timotheus, broeder Heijkamp, probeer u voor de rechtbank te komen. Bij het voorbereiden van de preek, bij een moeilijk huisbezoek. Stel u Gode voor, niet stel u de mensen voor. Dat is de ellendige neiging in het hart van een predikant. Stel u Gode voor:

Calvijn schrijft: "Hij stelt Timotheus in de geest voor het toekomstige gericht."

Alles wat ik doe, heel het ambtelijke leven door, doe ik voor het aangezicht van de Rechter.

Beproefd voor te stellen: de proef kunnen doorstaan. Zo voor die rechterstoel te leven dat we de proef van de levende en almachtige God kunnen doorstaan.

Gemeente, jongens en meisjes: leeft dat besef in uw hart dat u ook eens de proef zult moeten doorstaan? Bij de doop is gebeden of u ten laatste dage voor de rechterstoel zonder verschrikken zou mogen verschijnen. Hoe? Dat kan alleen in Hem, die gezegende Borg en Middelaar. Die ter helle is nedergevaaren, maar ook geroepen heeft: "Het is volbracht."

2. Waaruit die beproefdheid blijkt. Een arbeider die niet beschaamd wordt. Calvijn merkt op: "Een dienaar des Woords is een arbeider." Wat doet een dominee? Graven in de Schrift. Studeren is zwaar werk. Een arbeider die niet beschaamd wordt; sommigen zeggen: "Een dienaar moet zich niet schamen." Toch betekent het dat niet. Het is een tegenstelling met de valse leraars. Al schamen valse leraars zich vaak niet. Die niet beschaamd wordt, betekent: namelijk als hij straks komt voor de rechterstoel van Christus. Daar zullen velen beschaamd worden. Zullen daar ook beschaamde predikanten zijn? Ja, een dominee kan onbekeerd zijn. Het kan ook zo zijn dat hij persoonlijk genade kent, maar dat hij zich toch zal schamen. Als al zijn werk hout, hooi en stoppelen blijkt te zijn geweest. Wat een wonder als er in dat laatste oordeel tegen ons gezegd kan worden: "Komt in gij gezegende, getrouwe dienstknecht." Die het Woord der waarheid recht snijdt.

Die ervaring moet je meegemaakt hebben: bevend de kansel op en bij de afkondiging van de tekst te ervaren: dit is de waarheid. Dat Woord moet recht gesneden worden. De kanttekening schrijft: "Ordelijk al zijn hoofdstukken en leden voorstellen en toepassen naar het begrip en de gelegenheid der toehoorders." Het is een gelijkenis van de huisvaders die huisgenoten hun spijs uitdelen. Broeder Heijkamp, dan moet u de gemeente kennen. Dan moet u het Woord en uw eigen ziel kennen. Separerend in de prediking. Niet elke onbekeerde is eender. Onder Gods kinderen zijn standen in het genadeleven. Heilige kunst om voor ieder een gepast woord te spreken. Dat kan er maar Eén leren. Zoek Hem maar veel als u voorkomt, want de rechter is ook de meester. Na de prediking volgde de bevestiging van kandidaat Heijkamp. Aan de handoplegging namen naast zijn bevestigiger de predikanten L. Blok, G.J. van Aalst, R. Boogaard, C. Neele en ouderling G.J. van



Pijkeren deel. Hem werd staande toegezongen psalm 20:1.

Hierna sprak ds. Moerkerken enkele persoonlijke woorden tot de nieuwe dienaar des Woords, zijn gezin, familie en de gemeente van Enkhuizen. Met het zingen

van Ps. 102:16 en het leggen van de zegen op de gemeente werd deze dienst besloten.

*(verslag intrede volgt nog)*

W. Lindeman, 2e scriba

## BERICHTEN

### ■ VOORLICHTING HBO-THEOLOGIE CGO

De Cursus Godsdienst Onderwijs (CGO) houdt op **woensdag 9 januari** een voorlichtingsavond in het gebouw van de hogeschool Driestar educatief, Burg. Jamessingel 2 te Gouda.

De opening is om 19.00 uur. Er zijn vertegenwoordigers van de reformatorische scholen voor voortgezet onderwijs aanwezig om uw vragen over het werken in het onderwijs te beantwoorden. Om 20.15 uur en om 21.45 uur starten voorlichtingsronden over de opleiding tot docent godsdienst door een vertegenwoordiger van de CGO.

Een informatiefolder kunt u downloaden via [www.cgo-hbo.nl](http://www.cgo-hbo.nl) of u kunt contact opnemen met de voorlichter, dhr. A.W. Burghout, tel. 0167 - 573118, e-mailadres: [bur@calvijncollege.nl](mailto:bur@calvijncollege.nl).

Bevoegde docenten kunnen met vragen over vrijstellingen terecht bij: drs. J. van Mourik, adjunct-directeur, tel. 0113-344407, e-mail: [jvm@kliksafe.nl](mailto:jvm@kliksafe.nl); dhr. W.M. van der Wilt, directeur, tel. 010-4510560, e-mail: [cgo@kliksafe.nl](mailto:cgo@kliksafe.nl).

Volgende voorlichtingsmomenten zijn op **8 maart en op 19 mei**.

### ■ DISTRICTSAVONDEN +16

#### Beekbergen

District Oost +16 organiseert op **zaterdag 12 januari** een districtsavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Beekbergen, Ruitersmolenweg 29. Aanvang: 19.30 uur. Spreker: dhr. J. Otte over het thema: "God roept ook jou!"

#### Rotterdam

Op **zaterdag 12 januari** is er een districtsavond van het district Gouda +16 in de Sionkerk van de Geref. Gemeente te Rotterdam-Alexanderpolder, Romanohof 8-10. Aanvang: 19.45 uur. Dhr. J.J. de Jong, alg. secretaris van het deputaatschap Israël, hoopt te spreken over "Toekomst voor de kerk...en Israël?" Voor de pauze zal een toelichting worden gegeven op de (theologische) onderbouwing van het werk in Israël, met daarin de link tussen

de toekomst van de kerk en de toekomst van het volk Israël. Na de pauze komt de praktische invulling van het werk onder de Joden aan de orde via een powerpointpresentatie.

#### Wageningen

Op **zaterdag 12 januari** wordt er een districtsavond, uitgaande van het district Utrecht +16, gehouden. Spreker: dhr. M.J. Uijl van de Stichting Friedenstimme over het thema: "Christenvervolgung - ver weg en dichtbij". Locatie: kerk van de Geref. Gemeente te Wageningen, Van Uvenweg 13. Aanvang: 19.45 uur.

### ■ EEN WEEKJE UIT IN EIGEN SFEER! MISSCHIEN IETS VOOR U?

Wilt u ook eens een vakantie week, waarin u mensen ontmoet die gelijkgezind zijn en bent u nog redelijk gezond? Dan zijn de weken voor ouderen en alleenstaanden (vanaf 50 jaar) vast iets voor u! Ook dit jaar organiseren we als Commissie Vakantieweken van de Bond van Vrouwenverenigingen weer twee mooie

vakantieweken. Er zijn gasten die al jaren met veel genoegen meegaan met onze weken, maar we kunnen ook elk jaar weer nieuwe gasten verwelkomen. Deze weken kenmerken zich door een goede onderlinge sfeer en verbondenheid. Op dinsdag en donderdagmiddag wordt er een busreis georganiseerd. Op twee avonden komt er een spreker, waarvan één altijd een predikant is. De avonden worden afgesloten met een meditatie en iedere morgen wordt er met elkaar een Bijbelgedeelte besproken, hetgeen een meerwaarde geeft aan deze weken. Op zondag kerken we in de dichtstbijzijnde Geref. Gemeente. Twee echtparen gaan mee als uw staf. Zij organiseren de uitstapjes e.d. en proberen u een aangename vakantie te bezorgen in een mooi oord, waar u op basis van volpension logeert. Hebt u nog vragen of wilt u meer informatie? Neem dan contact op met mevr. E. Berkouwer-Bel, Prinsenhof 38, 4041 BN Kesteren, tel. 0488-483 031.

U kunt kiezen uit de volgende weken:

Vierhouten: **14-21 juni**.

Vakantiehôtel "t Vierhousterbos".

Prijs: € 475,- p.p.

Toeslag 1-pers. kamer: € 20,-.

Ede: **5-12 juli**.

Vakantiehôtel "De Bosrand".

Prijs: € 450,- p.p.

Toeslag 1-pers. kamer: € 20,-.

U kunt zich telefonisch opgeven **vanaf woensdag 16 januari** bij mw. E. Berkouwer-Bel, bij voorkeur op onderstaande tijdstippen:

voor Vierhouten: **vanaf** 9.00 uur 's morgens;

voor Ede: **vanaf** 11.00 uur 's morgens.

Tot ziens in één van de vakantieweken!

## KERKDIENTEN

### ■ ZONDAG 6 JANUARI 2008

Aalburg 14.30 uur ds. Melis; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Almelo 10.00 uur ds. J. Karels; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Vischer; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 uur ds. Paul en 19.00 uur ds. P. Mulder; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds.

Moerkerken en 14.30 uur ds. De Leeuw; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Deventer 18.00 uur ds. J. Karels; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur leesdienst; Ede (Noorderkerk, Amsterdamsweg 9) 12.15 en 19.00 uur ds. Mondria; Elspeet 18.30 uur ds. Schot; Emmeloord 9.30 en 16.30 uur ds. Baan; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur ds. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. Schreuder; Enschede 18.00 uur stud. Bredeweg; Ermelo 9.30 en 16.00 uur stud. Labee; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur leesdienst; 's-Gravenhage 10.00 en

16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. Driessen; Groningen 16.00 uur stud. Van Rijswijk; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M. Karens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hoogeveen 15.00 uur ds. Vogelaar; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. De Heer; Kapelle-Biezeling 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. Tuinier; Krabbendijke 14.00 uur ds. Hakvoort; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 14.30 uur ds. Baan; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Moerkapelle 19.00 uur ds. Brugge (doventolk); Nieuwdorp 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. Hoogerland; Nieuwerkerk 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nijkerk 18.30 uur stud. Labee; Nisse 15.00 uur ds. De Jongste; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. Schot; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. De Wit; Poederoyen 9.30 en 18.30 uur stud. Boeder; Rhenen 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Rijssen-Noord 9.30, 14.00 en 18.30 uur leesdienst; Rijssen-West 9.30 en 18.00 leesdienst; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. Schreuder en 14.30 en 18.30 uur leesdienst; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Sint Philipsland 14.30 uur ds. Van Manen; Soest 9.30 uur ds. Van Ekeveld en 19.00 uur ds. Visscher; Stolkwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terneuzen 10.00 uur ds. C. Harinck; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. Verschuure; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Verweij en 19.15 uur ds. Van der Net; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 19.00 uur ds. Terlouw; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur leesdienst; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. Van Dieren; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 14.30 uur ds. Tanis; Zeist 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Zoetermeer 16.30 uur ds. Paul; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

#### ■ DINSdag 8 JANUARI 2008

Amersfoort 19.30 uur (bijbellezing) ds. Visscher.

#### ■ WOENSDAG 9 JANUARI 2008

Nunspeet 19.30 uur ds. Schot; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Sint Philipsland 19.30 uur ds. De Leeuw; Soest 19.30 uur ds. Bakker; Spijkenisse 19.45 uur ds. Baan; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Hakvoort; Veen 19.30 uur ds. Melis; Werkendam 19.30 uur ds. M. Karens; Zaandam 19.30 uur ds. Mondria; Zeist 19.30 uur ds. Van Ekeveld.

#### ■ DONDERDAG 10 JANUARI 2008

Enkhuizen 15.00 uur (huw.bev.) ds. Heijkamp; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Van der Net; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nijkerk 19.30 uur ds. Mondria; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. Hakvoort; Scherpenisse 19.30 uur ds. Van Manen; Soest 13.15 uur (huw.bev.) ds. Visscher; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. De Leeuw; Wageningen 19.30 uur ds. F. Mulder; Zwolle 19.30 uur (bijbellezing) ds. Vogelaar.

#### ■ EVANGELISATIEPOSTEN

##### Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openings-tijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

##### Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur. Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingstijden:

dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

##### Emmen:

Evangelist C. van Druenen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

##### Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

##### Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op donderdag van 14.30-21.30 uur, vrijdag van 10.00-15.00 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

##### Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.

Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

##### Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw Offenbachstraat 105. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

Het inloopcentrum "Het kruispunt" is geopend op: dinsdag en woensdag van 14.00-17.00 uur; donderdag van 10.00-14.00 uur en 18.30-21.00 uur en zaterdag van 13.00-16.00 uur. U bent hartelijk welkom.

## ADVERTENTIES

Van harte wensen wij familie en vrienden, predikanten, studenten, predikantsweduwen evangelisten en kerkenraden Gods onmisbare zegen toe voor het jaar 2008.

ds. J.W. Verweij  
Mevr. C. Verweij-Pronk  
De Zeilmakerij 17  
3831 CV Leusden

Hartelijk dank voor alle goede wensen voor het jaar onzes Heeren 2008. Wederkerig wensen we predikanten, studenten, predikantsweduwen, familie, vrienden en bekenden de zegen des Heeren toe.

M. Golverdingen vdm  
T.H.M. Golverdingen- van der Heiden  
Boskoop

Mede namens mijn vrouw en kinderen wil ik iedereen hartelijk bedanken voor de gelukwensen t.g.v. ons 55-jarig huwelijk. Ook danken wij U voor Uw medeleven na de opname van mijn vrouw in Verpleeghuis Salem. Het is ons tot grote steun in deze moeilijke omstandigheden. Tevens Gods Zegen toegewenst voor het nieuwe jaar.

G.H. Verweij  
's-Gravenhage

Voor het jaar 2008 wensen wij familie, vrienden, de broeders (em)-predikanten, predikantsweduwen, studenten en evangelisten Gods onmisbare zegen toe.

Fam. ds. E. Bakker  
Urk

Met dank voor alle goede wensen, door ons ontvangen, wensen wij wederkerig onze familie, vrienden en bekenden van harte de zegen des Heeren toe in het nieuwe jaar.

ds. en mevr. Paul-Bos  
Moerkapelle

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

**Indien de Heere wil en wij leven.**

**Van** BOEKHANDEL & UITGEVERIJ  
**Horsssen bv**

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN  
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horsssen.com  
www.van-horsssen.com

**Het juiste adres voor:**

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

BEGRAFNISVERZORGING KINA  
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda  
D. W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583952  
Capelle aan den IJssel Gouda

**Begrafnisverzorging Kamsteeg**

0183-449494 06-22140547

dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden.  
P.F. Kamsteeg - Andel

**Gelukkig Nieuwjaar**

**DeHeyZon**  
Directie en personeel

*Tevens danken wij u hartelijk voor het in ons gestelde vertrouwen in het afgelopen jaar*

Pieter en Janine Heykoop  
www.deheyzon.nl



Jufferswegje 31, 4421 JA Kapelle-Biezeling tel. 0113 33 03 50

www.natuursteenhuis.nl

## NatuursteenHuis

*vakmensen vertalen uw wensen*

- **Marmer, graniet en hardsteen** (voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**



Goes tel (0113) 216555  
Uddelburg tel (0118) 612579  
v.h. Zandee & De Kuiper voor leveringen buiten Zeeland

**Spier (Dr.)**

Te huur 6 pers. stenen **bungalow**  
3 slaapkamers.wasmachine, koelkast, vrieskist, cv., radio, gebruik van 4 fietsen. Eigen terrein.  
Boeking 2 weken of meer korting.  
Tel. 0228-593772

## KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels is hoofddealer van:  
**Johannus - Eminent  
Domus - Ahlborn**



**Stolk  
orgels**  
tel.: 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,  
Krabbedijkje, Oostpolderweg 1  
Nederhemert Nrd., Ormelingsstraat 36  
Beesd, Veerweg 14  
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Te huur ruime **vakantiewoning**.  
Dicht bij Norwich,  
in Zuid Ontario Canada.  
Inlichtingen 001.519.688.0947.  
Hollands sprekend.

**Begrafnis Verzorging Tollenaar**  
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen  
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**



Wij verzorgen begrafenissen in alle plaatsen op de Veluwe en in Rijssen en aangrenzende gebieden.

Geen crematies.

Ongeacht bij welke begrafenisvereniging of begrafenisfonds men is aangesloten.

**Begrafnisverzorging Vos**  
Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel  
tel. (0577) 401689, fax (0577) 401027

BEGRAFNISVERZORGING VOS - VERTROUWD VERZORGD

## Een mooie vakantie in Twente



- **NIEUW** - 8 Persoons rolstoel vriendelijke bungalow, v.a.g.v.
- **Comfortabele 2 t/m 6 pers bungalows v.v. wasmachine en magnetron**
- **Gebruik van overdekt verwarmd zwembad op 100 meter**
- **Prachtige omgeving voor fiets- en wandeltochten**
- **55+ en buiten schoolvakanties: 20% korting**
- **Bel voor info/folder of kijk op:**

www.vakantieoordholsappel.nl

Fam. G. Timmerman - Molendijk 105 Zuna - Telefoon 0548 - 51 27 90



*'s hele jaar door!*

## begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.



Mozartlaan 13  
3131 ES Vlaardingen  
Tel. 010 - 4600509

## Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!



nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische  
vraagstukken



Neem voor meer informatie  
contact op met

Dhr. H. den Hollander  
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van  
Organisten der  
Gereformeerde  
Gemeenten

**Woudenberg/Scherpenzeel.**  
Minicamping 'Klein Oudenhorst'  
Te huur: 2-12 pers. vak. huisje +  
enkele stacaravans.  
Tevens st. plaatsen voor uw eigen  
kampeermiddelen. Goede sanitai-  
re voorz. Wasm. + droger aanw.  
Tel: 0343-481558  
Bgg: 06-27381888

Te huur **ruime vakantiewoning**  
in **Zuid-Alberta, Canada**,  
omgeving van Lethbridge.  
Prachtig gelegen, uitzicht op rivier,  
prairie en Rocky Mountains,  
dichtbij dorp en kerken.  
Voor inlichtingen 00-1403-553-4023.  
Hollands sprekend.



**KRAAMZORG**

**THUZZORG**

RST Zorgverleners.  
800 zorgverleners staan voor u klaar!  
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg,  
wijkzorg, gespecialiseerde  
verzorging, verpleging,  
(huishoudelijke) verzorging:  
0342 - 42 23 24.  
Of wordt zelf RST Zorgverlener!  
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of  
info@rstzorg.nl.

Identiteit  
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzeaan 27-a • Postbus 154  
3770 AD Barneveld • Fax (0342) 42 25 50  
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

EEN WAARDEVOL GEDENKBOEK

# 55 jaar na de watersnood

VAN ZEE TOT ZEE ZAL HIJ REGEREN



*De Gereformeerde Gemeenten en de watersnood van 1953, L. Vogelaar*

De watersnood van 1953 is een onvergetelijke ramp voor Zeeland en zelfs voor geheel Nederland. Om een blijvend aandenken te hebben is ter gelegenheid van het 55-jarig herdenkingsjaar dit gedenkboek ontstaan.

Ooggetuigenverslagen, foto's, artikelen geven veel informatie per gemeente uit het rampgebied. Dit deel gaat over de Ramp in Zeeuws-Vlaanderen, Walcheren, Noorden Zuid-Beveland en Tholen. In deel 2 hoopt de auteur Schouwen-Duiveland, Goeree-Overflakkee en de andere getroffen gebieden te behandelen.

Geb., 304 pag. Prijs per deel: 27,50.

Bij bestelling van beide delen 22,50 per deel.

HARTELIJK WELKOM

**BOEKPRESENTATIE**

DV vrijdag 18 januari

Calvin College - Kerkpolder

Krabbedijkje - 19.30 uur

• Ooggetuigenverslagen

• Boekpresentatie

• Beeldpresentatie door het watersnoodmuseum

VOL=VOL

Reserveer nu voor  
de boekpresentatie  
(zie bon)



uitgeverij en boekhandel

'de Ramshoorn'

Lange Vorststr. 21, Goes

tel. (0113) 221909

info@ramshoorn.nl www.ramshoorn.nl

*Wij wensen alle relaties, familie en vrienden  
Gods zegen toe in 2008*

## RESERVERINGSBON

Ja, ik bestel/reserveer:

.....ex. Van zee tot zee zal Hij regeren DEEL 1 à 27,50

.....ex. Van zee tot zee zal Hij regeren DEEL 2 à 27,50

.....set Van zee tot zee zal Hij regeren 2 DELEN à 22,20 p/d

We hopen op de boekpresentatie aanwezig te zijn met ..... personen

Bon in open envelop zonder postzegel naar: Uitgeverij De Ramshoorn, Antwoordnummer 860 4460 WB Goes

Naam: .....

Adres: .....

Postcode .....

Plaats .....

Uitgaande van de Gereformeerde Gemeenten in Nederland biedt de SHG gekwalificeerde kraamzorg en gezins- en bejaardenzorg die aansluit bij uw manier van leven. Dit houdt voor ons in dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

## Kraamzorg

Meldt u tijdig aan om teleurstelling te voorkomen.

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op telefoonnummer **0187 - 48 91 73**

b.g.g. 0342 - 49 21 55. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en van 13.00 - 15.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

## Gezins- en bejaardenzorg

Voor informatie of inschrijving kunt u ons bereiken op

telefoonnummer **0166 - 65 26 05**. Op werkdagen van 9.00 - 11.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 - 21.00 uur.

De gratis brochure zenden wij u graag toe.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26

tel. 0318-526641

3905 JR Veenendaal

www.wegenaar.nl

Wij verzorgen begravenissen in Veenendaal, Ede, Bennekom, Wageningen, Rhenen e.o.

## Vakantie in de BETUWE

Voor rust en ruimte bent u

hartelijk welkom op

Onze minicamping de

VIJVERHOF in OMMEREN

Voor info: 0344 601973

En [www.vijverhof-ommeren.nl](http://www.vijverhof-ommeren.nl)